

**AJKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
P O L G Á R M E S T E R**

✉ 8401 AJKA, Városháza Szabadság tér 12.

☎ (88) 521-101 fax:(88) 212-794

Ügyszám: 06/207/2014

Ügyintéző: Kalóz Tímea

Tárgy: Tájékoztató Ajka város 2014. évi környezeti állapotáról

T Á J É K O Z T A T Ó
a Képviselő-testület 2014. december 18-i rendkívüli ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. §. (1) bekezdése e.) pontja alapján „a települési önkormányzat elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.”

Az előterjesztés 1. sz. mellékletként szerepel a tájékoztató.

Az értékelés során áttekintésre kerültek a megtett intézkedések a hatályos jogszabályok, az országos és regionális programok és tervek előírásai, célkitűzései. A fentiek alapján kerültek meghatározásra a város területén felmerülő, az önkormányzat hatáskörébe tartozó feladatok.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztés 1. sz. mellékletét képező, Ajka város környezeti állapotának értékeléséről szóló tájékoztatót elfogadni szíveskedjen.

Ajka, 2014. december 4.

Schwartz Béla
polgármester

Tájékoztató

Ajka város 2014. évi környezeti állapotáról

1. Környezeti problémák, célok és célkitűzések

Az egyes szakterületek környezeti problémáit a helyzetelemzés során gyűjtött adatok, információk alapján határoztuk meg, a célok és célkitűzések a hatályos jogszabályok előírásai, követelményei és a második Nemzeti Környezetvédelmi Program vonatkozó célkitűzései alapján kerültek megfogalmazásra. Mivel a rendelkezésre álló erőforrásaink végesek és a környezet elemeinek a tűrő és regeneráló képessége korlátozott, kiemelten kezeljük olyan intézkedések megfogalmazását, amelyek elősegítik a fenntartható fejlődés irányába történő átmenethez szükséges környezeti feltételek kialakítását.

2. Légszennyezés, levegőtisztaság-védelem

A város területén a légszennyező anyag kibocsátás meghatározó forrása a fűtés, melegvíz ellátás. Ajka városban ezt a tevékenységet környezetkímélő módon végzik, mivel a város területén a lakások, intézmények 60%-a a távfűtésbe van bekapcsolva és 30% körüli a földgázzal fűtött lakások aránya. A távfűtéshez a hőenergiát a Bakonyi Erőmű Zrt. szolgáltatja, amelynek a tüzelőberendezéseit hatékony leválasztó berendezésekkel szerelték fel és a légszennyező anyag kibocsátásait folyamatos mérőberendezésekkel ellenőrzik. A földgáztüzelés pedig az egyik legkörnyezetkímélőbb tüzelési mód.

A nagyvárosokban az utóbbi években jelentősen megnőtt, esetenként kritikus értéket ért el a közlekedés által előidézett légszennyezés. Kritikus helyzet azokban a városokban fordul elő, ahol a beépítettség miatt az átszellőzés, a kibocsátott légszennyező anyagok megfelelő elkeveredése, felhígulása nem biztosított. Ilyen szempontból a város szerkezete és beépítettsége kedvező, mivel a laza településszerkezet és a viszonylag széles közlekedési utak következtében a kibocsátott légszennyező anyagok normál időjárási körülmények között megfelelően hígulnak.

A Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség folyamatosan méri a város levegő minőségét, és kritikus esetekben riasztja az önkormányzatot. A szmog riadó elrendelése a polgármester hatáskörébe tartozik. Az elrendelést a Polgármesteri Hivatal az Ajka tv-ben és a hivatal honlapján (www.ajka.hu) teszi közzé, melyben kéri a lakosságot a szén- és fatüzelő anyagok használatának mérséklésére, az avar és kerti hulladékégetés mellőzésére.

Ajka város területén manuális és automata mérőállomások üzemeltetésével történik a környezeti levegő minőségének az ellenőrzése.

2002-től az immissziós adatok gyűjtésének feladata a környezetvédelmi felügyelőségek hatáskörébe került. Az ajkai mérőkonténer SO₂, NO₂, NO_x, CO, O₃ és PM₁₀ szilárd részecskék koncentrációját méri. A mért adatok a <http://www.kvvm.hu/olm/station.php?id=3> internet címen nyomon követhetők.

Az automata mérőhálózat keretén belül működő konténeren kívül Veszprém megyében történnek levegőminőségi mérések az ún. manuális mérőhálózattal, amely az egész országot befedő hálózat, az úgynevezett RIV (regionális immisszió vizsgáló állomás) "off-line" mérőhálózat jogutódjának tekinthető, s amelyben a mérések kiterjednek a kén-dioxid, a nitrogén-dioxid és az ülepedő por immisszió meghatározására.

A mért adatok a

<http://www.kvvm.hu/olm/riv.php?megyeid=19&megyenev=Veszpr%E9m> internet címen hozzáférhetők. Az adatok megerősítik az automata mérőhálózat eredményeit. A kén-dioxid és nitrogén-dioxid szennyezettséget tekintve a levegőminőség kiváló, valamint az automatamérő hálózathoz képest plusz információként kijelenthető, hogy ülepedő por szennyezettséget tekintve a levegőminőség ugyancsak kiváló.

**Automata monitor állomás mérési adatai
(Bródy Imre Gimnázium, Bródy Imre u. 4.)
Az adatok csak tájékoztató jellegűek!**

**2013. január 1. – december 31.
Nitrogén-dioxid**

Hónap	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	20,9	-	21,0	-
Február	20,7	-	20,4	-
Március	-	-	-	-
Április	12,8	1	12,9	-
Május	10,6	-	10,6	-
Június	9,9	-	9,9	-
Július	9,8	-	9,8	-
Augusztus	11,7	-	11,7	-
Szeptember	7,5	1	6,6	-
Október	14,5	-	14,5	-
November	15,8	-	15,8	-
December	18,0	-	18,0	-
Átlag	13,8	Összesen: 1	13,7	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

**2014. január 1. - szeptember 30.
Nitrogén-dioxid**

Hónap	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	13,2	-	13,3	-
Február	3,5	-	3,2	-
Március	1,8	-	1,8	-
Április	1,9	-	1,9	-
Május	1,9	-	1,9	-
Június	1,9	-	1,9	-
Július	2,8	-	2,8	-
Augusztus	5,8	-	5,8	-
Szeptember	6,9	-	7,0	-
Október	-	-	-	-
November	-	-	-	-
December	-	-	-	-
Átlag	4,4	Összesen: -	4,4	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

A nitrogén-dioxidok (NO_2) elsősorban a járművek üzemanyagának égéstermékéből származnak, valamint a fűtésből. A külső légtérben a nitrogén monoxid (NO) gyorsan átalakul nitrogén-dioxiddá a légkörben jelenlévő oxidáló anyagok hatására. A nitrogén-dioxid koncentráció a közlekedés eredetű légszennyezés indikátor paramétere.

**2013. január 1. – december 31.
Nitrogén-oxidok (NO₂-ként)**

Hónap	Órás átlag (µg/m ³)	Túllépések száma	24 órás átlag (µg/m ³)	Túllépések száma
Január	13,0	-	13,0	-
Február	12,8	-	12,6	-
Március	-	-	-	-
Április	22,7	3	23,0	-
Május	14,6	-	14,6	-
Június	13,2	-	13,2	-
Július	12,8	-	12,8	-
Augusztus	15,1	-	15,1	-
Szeptember	10,6	-	9,7	-
Október	20,2	-	20,2	-
November	21,4	-	21,4	-
December	24,5	2	24,5	-
Átlag	16,4	Összesen: 5	16,4	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

**2014. január 1. - szeptember 30.
Nitrogén-oxidok (NO₂-ként)**

Hónap	Órás átlag (µg/m ³)	Túllépések száma	24 órás átlag (µg/m ³)	Túllépések száma
Január	20,0	-	20,3	-
Február	6,6	-	6,3	-
Március	4,1	-	4,1	-
Április	4,1	-	4,0	-
Május	4,1	-	4,1	-
Június	4,0	-	4,0	-
Július	4,7	-	4,7	-
Augusztus	7,4	-	7,4	-
Szeptember	9,4	-	9,5	-
Október	-	-	-	-
November	-	-	-	-
December	-	-	-	-
Átlag	7,2	Összesen: -	7,2	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

A nitrogén-oxid főleg fosszilis tüzelőanyagok (szén, földgáz, kőolaj) elégetéséből származik, különösen járművekben használt tüzelőanyagokból. A földgáztüzelésből, főleg téli időszakban, ugyancsak nitrogén-dioxid és nitrogén-oxid keletkezik.

**2013. január 1. – december 31.
Kén-dioxid**

Hónap	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	11,6	-	11,9	-
Február	7,0	-	7,4	-
Március	11,0	-	11,0	-
Április	10,4	-	10,4	-
Május	7,7	-	7,7	-
Június	4,8	-	4,8	-
Július	5,6	-	5,9	-
Augusztus	*	-	*	-
Szeptember	*	-	*	-
Október	7,3	-	7,3	-
November	15,0	-	15,0	-
December	13,8	-	13,8	-
Átlag	9,4	Összesen: -	9,5	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

- Műszer javításon

**2014. január 1. - szeptember 30.
Kén-dioxid**

Hónap	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	14,8	-	14,8	-
Február	9,0	-	9,0	-
Március	8,2	-	8,1	-
Április	7,2	-	7,3	-
Május	7,5	-	7,4	-
Június	11,0	-	11,0	-
Július	13,5	-	13,6	-
Augusztus	14,5	-	14,5	-
Szeptember	12,7	-	12,8	-
Október	-	-	-	-
November	-	-	-	-
December	-	-	-	-
Átlag	10,9	Összesen: -	10,9	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

A leginkább kéntartalmú tüzelőanyagok égetéséből származik, mint a szén, olaj.

**2013. január 1- december 31.
PM10 szálló por**

Hónap	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma* (éves határértékhez való viszonyítás)
Január	30,8	4
Február	29,6	3
Március	22,8	-
Április	23,8	1
Május	16,1	1
Június	14,1	-
Július	18,7	-
Augusztus	17,4	-
Szeptember	12,1	-
Október	19,8	-
November	18,1	-
December	27,3	3
Átlag	20,9	Összesen: 12*
Minősítés	Jó	

*Az éves megengedhető túllépések száma 35

**2014. január 1. - szeptember 30.
PM10 szálló por**

Hónap	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma* (éves határértékhez való viszonyítás)
Január	30,2	-
Február	22,6	-
Március	31,7	-
Április	27,7	-
Május	10,0	-
Június	12,8	-
Július	13,0	-
Augusztus	9,1	-
Szeptember	16,6	-
Október	-	-
November	-	-
December	-	-
Átlag	19,3	Összesen: -
Minősítés	Jó	

A PM10 – 10 mikron átmérőnél kisebb részecskék. Emberi tevékenység során főbb forrásai a szén, olaj, fa, hulladék, eltüzelése, a közúti közlekedés, poros utak.

**2013. január 1- december 31.
Szén-monoxid**

Hónap	átlagkoncentrációk alapján ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	337	-
Február	280	-
Március	286	-
Április	224	-
Május	251	-
Június	509	-
Július	305	-
Augusztus	224	-
Szeptember	214	-
Október	279	-
November	313	-
December	338	-
Átlag	297	Összesen: -
Minősítés	Kiváló	

**2014. január 1. - szeptember 30.
Szén-monoxid**

Hónap	átlagkoncentrációk alapján ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	287	-
Február	363	-
Március	324	-
Április	358	-
Május	405	-
Június	410	-
Július	357	-
Augusztus	283	-
Szeptember	564	-
Október	-	-
November	-	-
December	-	-
Átlag	372	Összesen: -
Minősítés	Kiváló	

A fosszilis tüzelőanyagok tökéletlen égésénél, erőművekből, gépjármű közlekedésből, lakossági fűtésből származik.

**2013. január 1- december 31.
Ózon**

Hónap	Átlagkoncentrációk alapján ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma (éves határértékhez való viszonyítás)
Január	34,1	-
Február	42,1	-
Március	66,3	-
Április	79,0	-
Május	71,2	-
Június	66,0	-
Július	80,2	1
Augusztus	74,9	1
Szeptember	44,3	-
Október	40,7	-
November	30,4	-
December	27,5	-
Átlag	54,7	Összesen: 2
Minősítés	Jó	

**2014. január 1. - szeptember 30.
Ózon**

Hónap	Átlagkoncentrációk alapján ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma (éves határértékhez való viszonyítás)
Január	30,6	-
Február	35,9	-
Március	41,1	-
Április	38,4	-
Május	47,1	-
Június	40,9	-
Július	32,4	-
Augusztus	31,4	-
Szeptember	21,0	-
Október	-	-
November	-	-
December	-	-
Átlag	35,4	Összesen: -
Minősítés	Kiváló	

A környezeti levegő átlagos minősítése a havi átlagok alapján az automata monitor állomás körzetében: **Kiváló**

2013. január 1- december 31.
Ülepedő por (Padragkút, Padragi u. 248.; EOTR 19115367)

Hónap	30 napos átlag (g/m ² /30 nap)
Január	4,3 (múanyag)
Február	5,5 (múanyag)
Március	4,0
Április	2,2
Május	11,0 (algás)
Június	5,9 (homok)
Július	2,5
Augusztus	3,6
Szeptember	3,4
Október	8,8 (falevél)
November	17,0 (múanyag)
December	0,4
Átlag	5,7
Minősítés	Kiváló (4,8 %)

2014. január 1. - szeptember 30.
Ülepedő por (Padragkút, Padragi u. 248.; EOTR 19115367)

Hónap	30 napos átlag (g/m ² /30 nap)
Január	4,1 (múanyag)
Február	1,0
Március	3,7
Április	6,2 (algás)
Május	10,7 (algás)
Június	9,6 (algás)
Július	6,0 (algás)
Augusztus	7,9 (algás)
Szeptember	10,9 (algás)
Október	-
November	-
December	-
Átlag	6,7
Minősítés	Kiváló (5,6 %)

Emberi tevékenység során, főbb keletkezési forrása a járműforgalom, poros utak, ipari tevékenység.

Egészségügyi határértékek és tervezési irányértékeket a jelenleg hatályos 4/2011 (I.14.) VM rendelet tartalmazza. Megjegyzendő, hogy a jelenleg hatályos rendeletet megelőző 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet az ülepedő por és a nitrogén-oxidok szennyező anyagokra is írt elő egészségügyi határértékeket, melyek a 4/2011 VM rendeletben átkerültek a 2. mellékletben rögzített „Egyes légszennyező anyagok tervezési irányértékei” táblázatba.

A 4/2011(I.14.) VM rendelet szerint a lenti táblázatokban szereplő légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékek és küszöbértékek a következők:

	határértékek $\mu\text{g}/\text{m}^3$			küszöbértékek $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
	1 órás	24 órás	éves	tájékoztatási	riasztási
NO ₂	100	85	40	350 három egymást követő órában	400 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 350
CO	10 000	5 000	3 000	20 000 három egymást követő órában	30 000 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 20 000
SO ₂	250	125	50	400 három egymást követő órában	500 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 400
PM ₁₀	-	50 1 naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl	40	75 két egymást követő napon	100 két egymást követő napon
O ₃	-	120	120	180 három egymást követő órában	240 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 180

A 4/2011(I.14.) VM rendelet szerint az NO_x-re és az ülepedő porra vonatkozó tervezési irányértékek a következők:

NO _x (mint NO ₂)	1 órás $\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 órás $\mu\text{g}/\text{m}^3$	veszélyességi fok
	200	150	II.
ülepedő por	30 napos $\text{g}/\text{m}^2/30$ nap	éves $\text{t}/\text{km}^2/\text{év}$	veszélyességi fok
	16	120	IV

Megjegyzés: a 4/2011 VM rendelet (2) pontja szerint: „A 2. mellékletben felsorolt légszennyező anyagok tervezési irányértékei a környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenységek esetén a területek levegőterheltségi szintjének megítéléséhez, a terjedési modellek, hatásvizsgálatok készítéséhez javasolt irányértékek.”

A minősítést a mérőhelyek körzetében az ún. légszennyezettségi index alapján végzik, amely a mért koncentrációtól függően a kiváló és az erősen szennyezett között 5 minőségi csoportot különböztet meg.

légszennyezettségi index		1	2	3	4	5
		kiváló	jó	megfel elő	szennye zett	erősen szennyez ett
Kén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0 - 100	100-	200-	250-500	500-
	24 órás	0 - 50	50-100	100-125	125-200	200-
	éves átlag	0-20	20-40	40-50	50-100	100-
Nitrogén- dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0 - 40	40-80	80-	100-400	400-
	24 órás	0-34	34-68	68-85	85-130	130-
	éves átlag	0-16	16-32	32-40*	40-80	80-
Nitrogén- oxidok (mint NO_2) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-80	80-160	160-	200-500	500-
	24 órás	0-60	60-120	120-150	150-300	300-
	éves átlag	0-28	28-56	56-70	70-140	140-
Szén- monoxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-4000	4000- 8000	8000- 10000	10000- 20000	20000-
	24 órás átlag**	0-2000	2000- 4000	4000- 5000	5000- 10000	10000-
	éves átlag	0-1200	1200- 2400	2400- 3000	3000- 6000	6000-
Ózon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-72	72-144	144-180	180-240	240-
	24 órás	0-48	48-96	96-120	120-220	220-
	éves átlag***	0-48	48-96	96-120	120-220	220-
Szálló por (PM_{10}) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-30	30-50	50-70	70-100	100-
	24 órás	0-20	20-40	40-50	50-90	90-
	éves átlag	0-16	16-32	32-40	40-80	80-
Egyéb komponens esetén a határérték %-ában (%)		0 - 40	40-80	80-100	100-200	200-

* A határértékek mellett figyelembe vesszük a túrérséghatárt is, ezért évenként változik az értéke.

** Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma.

***8 órás futó átlag napi maximumainak átlaga, egy naptári éven belül.

A légszennyező anyagokról, azok keletkezéséről, az egészségre gyakorolt hatásáról az alábbi honlapok bővebb tájékoztatást is nyújtanak:

<http://www.vm.gov.hu>

www.antsz.hu

Vidékfejlesztési Minisztérium

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

2013-ban december 31-ig nem volt szálló por tájékoztatási illetve riasztási küszöbérték túllépés.

2014-ben szeptember 30-ig nem volt szálló por tájékoztatási illetve riasztási küszöbérték túllépés.

Ajka városban a környezeti levegő minősítése jó és kiváló. A város területén a jelenlegi levegőminőség megőrzése, esetleges javítása a feladat.

3. Vízzminőség-védelem

Ajka város legjelentősebb vízfolyása a Torna patak, amely a várost kelet-nyugati irányban szeli át. A patak vízgyűjtőjén fekszik a regionális kommunális hulladéklerakó telep, valamint elfolyik a pernyehányók és vörösiszap tárolók mellett is, így a timföldgyártás során keletkezett és tisztított ipari szennyvíz befogadója. A Torna patak vizének minőségét a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség rendszeresen ellenőrzi, így normál körülmények között nem kerülhet bele vizének minőségét károsan befolyásoló mennyiségű szennyezőanyag.

A felszín alatti víz és a földtani közeg minősége között szoros kapcsolat van. A minőségüket az adott területen végzett tevékenység jelentősen befolyásolja. Ezért került kialakításra a regionális kommunális hulladéklerakó környezetében a figyelő kutakból álló monitoring rendszer, melyen keresztül figyelik a folytatott tevékenység felszín alatti víz és földtani közeg minőségére gyakorolt hatását.

Ajka város területén a mezőgazdasági tevékenység nem domináns, ezért a mezőgazdasági művelés alatt álló talajok vizsgálata nem kiemelten kezelt.

A monitoring rendszerek üzemeltetése, a mintázások és az elemzések a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség határozatában előírt módon és gyakorisággal történik és a vizsgálati adatokról meghatározott időszakonként beszámoló készül.

Ajka város vízellátó hálózatában, az országos tendenciának megfelelően a vízfogyasztások jelentős csökkenése volt megfigyelhető az elmúlt húsz évben. Ez a folyamat még napjainkban sem állt meg. Ajka város saját vízbázisa azonban még a csökkenő tendenciák mellett sem biztosítja a város vízigényét. A szükséges hiányzó vízmennyiséget két regionális vízmű adja; Pápa –Ajka távvezeték, és a Nyirád- Ajka távvezeték.

Ajka városban az ivóvíz minősége jó, az országos átlagot lényegesen meghaladó. Ez döntően a vízellátó rendszer szakszerű üzemeltetésének a következménye, valamint annak, hogy a vízbázisok megfelelő védelme biztosított.

Ajka város vízfogyasztása (értékesített víz):

✓ 2009.	1.321.292,3 m ³
✓ 2010.	1.292.909,3 m ³
✓ 2011.	1.281.936 m ³

✓ 2012.	1.242.946,2 m ³
✓ 2013.	1.235.531. m ³
✓ 2014. szept. 30-ig	964.842. m ³

Vízbázisok víztermelés:

✓ 2013.	Szélespatak	567.538.m ³
	T-12 kút	6.466. m ³
	Szélespatak karsztkút	152.160. m ³
✓ 2014. szept. 30-ig	Szélespatak	495.561. m ³
	T-12 kút	4.958. m ³
	Szélespatak karsztkút	141.514. m ³

Ajka város vízbázisainak vizei tisztítási technológia alkalmazása nélkül, csak a biztonsági fertőtlenítést (nátrium-hypoklorit oldat) alkalmazva közvetlenül a vízellátó hálózatra vezethetők.

Ajka város ivóvízbekötéseinek száma: 5.824 db
Ajka város szennyvízbekötéseinek száma: 5.301 db

A városban a szennyvízesatorna hálózat elválasztott rendszerű. A szennyvíztisztító telepre a D 60-as beton főgyűjtőn gravitációsan érkezik az összegyűjtött szennyvíz, amely a Sport utca vonalán É-D-i irányban szeli ketté a várost. Erre a főgyűjtőre csatlakozik az Alkotmány és Rákóczi utcai ág, a Petőfi utcai, az Ifjúság utcai, az un. kórházi ág, valamint a Széchenyi utca. Ezek szintén nagy átmérőjű, 300-400 mm-es csatornák, melyek feladata a környező utcák kisebb átmérőjű csatornái által összegyűjtött szennyvizeknek a főgyűjtőbe és ezáltal a szennyvíztisztító telepre való eljuttatása.

Az 1990-es évek elején elkezdődött az ellátatlan településrészek csatornázása. Elsőként Bakonygyepes, és azóta szinte évente egy-egy városrész – Ajkarendek, Kinizsi és Téglagyári utcák és környéke, Tósokberénd, Bódé, Padragkút - csatlakozott a városi hálózatra. 2006 nyarán került sor Padragkúton a szennyvízhálózat üzembe helyezésére. Ezen városrészekből a domborzati viszonyok, miatt a keletkező szennyvizet csak nyomott vezetéseken, szennyvízátemelők közbeiktatásával lehet eljuttatni a szennyvíztisztító telepre. A város területén jelenleg 17 db hálózati szennyvízátemelő üzemel. Ajka város szennyvízcsatornával való ellátottsága 99%-os (a Tánacsics u. vége és az Élmunkás lakótelep kivételével)

A város területén összegyűjtött szennyvíz a szennyvíztelepre kerül megtisztításra. A szennyvíztelepre érkező napi szennyvízmennyiség 5000 – 6000 m³ között mozog. Csapadékos időben ez az érték a duplájáig is emelkedhet. Ilyenkor megnő az infiltráció. A telep Ajka város közigazgatási területén keletkező szennyvízen kívül fogadja még Magyarpolány település szennyvizét és Farkasgyepü-Csehbánya-Városlőd –Kislőd kistérségi szennyvízcsatorna rendszeren összegyűjtött szennyvizet is. A szennyvíz tisztítása 3 fázisban történik: mechanikai módon, biológiai módon, és iszapkezeléssel. Az elfolyó tisztított szennyvíz befogadója a Szélesvíz patak.

4Ajka város szennyvíztisztító telepére érkező szennyvíz mennyiség:

✓ 2013.	2.509.288. m ³
✓ 2014. szept. 30-ig	1.793.215. m ³

4. Hulladékgazdálkodás

Ajka város területén végzett tevékenységekből keletkező hulladékok a tulajdonságuk alapján két kategóriába sorolhatók: a különleges kezelést igénylő veszélyes hulladékok és nem veszélyes hulladékok. A veszélyes és a nem veszélyes termelési hulladékok gyűjtéséről, kezeléséről és ártalmatlanításáról a hulladék termelője köteles gondoskodni. Az ezzel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységéről éves jelentésben számolnak be a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnek. A Felügyelőség a nem megfelelően végzett tevékenységet szankcionálja.

Ajka város területén a települési és az azzal együtt kezelhető hulladék gyűjtését, kezelését és ártalmatlanítását az AVAR AJKA Nonprofit Kft. végzi.

Ajka város területén 35 db hulladékgyűjtő sziget került kialakításra, amelyeken papír, műanyag és üveg szelektív gyűjtését végzik. A szelektíven gyűjtött hulladékot újrahasznosításra elszállítják. A város területén ömlesztve gyűjtött lakossági hulladék ártalmatlanítása 2012. június 1-től Királyszentistvánon történik.

A szelektív hulladékgyűjtés során begyűjtött hulladék mennyiség:

✓ 2014. szept. 30-ig	papír	181.301. kg
	műanyag	99.863.kg
	üveg:	6.036.kg

Az Észak-balatoni Regionális Hulladékkezelési projektben foglaltaknak megfelelően a teljes körű szelektív hulladékgyűjtési rendszer kialakítása megvalósult a teljes gyűjtőkörzetben 2011. áprilisában. Az AVAR Ajka Nonprofit Kft. jelenleg Ajka városában 35 szelektív hulladékgyűjtő szigetet üzemeltet. A szigetek kiépítése 2010. év folyamán megvalósult. 2009. évben házhoz menő szelektív hulladékgyűjtést vezetett be a több városrészben. Sárgaszákos megoldás valósult meg: Ajka-Tósokberénd, Bányásztelep, és a Szőlőhegyi, Téglagyár, és Kinizsi utca és Rákóczi utca környéki lakosok számára. 80 literes kukákat osztottak 2010-ben: Ajka-Bakonygyepesen, Ajkarendeken és Ajka-Padragkúton, 2011-ben: Bódé, Csikólegelő, Csinger városrészben.

Az AVAR Ajka Nonprofit Kft. lehetővé tette az elektronikai hulladék térítésmentes fogadását a hulladéklerakó telepen, a hulladékudvaron nyitvatartási időben, valamint a Szent I. út 1/a szám alatti telephelyen 8-14 óráig.

Összegyűjtött elektronikai hulladék:

✓ 2010.	15.610 kg
---------	-----------

✓ 2011.	15.060 kg
✓ 2012	13.180 kg
✓ 2013. szeptember 30.-ig	9.410. kg

A közszolgáltatás része az évi egy alkalommal történő lomtalanítás. Ezt a korábbiaktól eltérő módon, új rendszerben bonyolítja. A lakosságnak a családi házas beépítésű városrészekben háztartásonként előzetes bejelentés alapján a hulladékürítési napokon biztosítják a lomtalanítást március 1-től november 30-ig azoknak, akinek nincs lejárt határidejű tartozása.

Társasházak, lakásszövetkezetek esetében a közös képviselővel egyeztetett napon nyitott 7 m³-es konténereket biztosítanak a lomok elhelyezésére a társasházak, ill. szövetkezeti épületek által használt 1100 l-es konténerek számával megegyező darabszámban.

A 2009. évi lomtalanítás alkalmával 219. 130 kg vegyes lomhulladékot szállított el az AVAR Ajka Városgazdálkodási Kft. a hulladéklerakóra. A 2010. évi lomtalanítás a vörös iszap katasztrófa miatt elmaradt. 2011. évben az új rendszerrel történt lomtalanítás mennyisége 91.260. kg, 2012. évben 115.280 kg, 2013. évben 119.360 kg, 2014. szeptember 30-ig 156.610 kg.

5. Zaj és rezgés védelem

Ajka város területein kialakuló zajterhelés a különböző zajforrások kibocsátásaiból tevődik össze.

Az alábbi öt fő csoportra oszthatók:

- ✓ közlekedés;
- ✓ ipari, kereskedelmi, szolgáltató telephelyek;
- ✓ lakóterületen folytatott zajos tevékenység (pl. vállalkozások);
- ✓ szórakozóhelyek, hangosító berendezések
- ✓ egyéb zajforrások

A településen áthaladó gyűjtőutak mentén a zajterhelési határérték a környező védendő területek szabályozási terv szerinti területi besorolásától függ. A településen elhelyezkedő nagyvárosias lakóterületeken a közlekedési zajoktól eredő zajterhelési határérték nappal 65 dB, éjszaka 55 dB. A településen elhelyezkedő kisvárosias, kertvárosias és falusias lakóterületeken a közlekedési zajoktól eredő zajterhelési határérték nappal 60 dB, éjszaka 50 dB.

Ajka területén a Szombathely – Budapest vasútvonal halad át, a vasútközlekedés jelentős panaszokat nem okoz Ajka területén, azonban nem kizárható a vasútvonal közelében álló lakóépületeknél határérték feletti közlekedési eredetű zajterhelés sem. A települést alacsonyabb repülési magasságú, forgalmas légi folyosó nem érinti, így a légi közlekedés zajkibocsátásából adódó problémák nem merültek fel.

A lakóterületen kialakított kisvállalkozások, szolgáltató tevékenységek (pl. éjjel-nappal nyitva tartó üzletek, szerelő, javító műhelyek stb.) gyakori panaszok forrása. Elsősorban helyi, néhány lakót érintő, de azok életminőségét jelentősen befolyásoló problémák alakulnak ki az eltérő funkciók egymás melletti működéséből. A szórakozóhelyek, vendéglátó egységek zajvédelmi hatásairól általában elmondható, hogy nem csak a hangosító berendezés által okozott zaj miatt lehetnek panaszok,

hanem a vendégek éjszakai viselkedése (utcai hangoskodás, fokozott éjszakai járműforgalom, ajtócsapkodás, autók hifi berendezéseinek használata, köz- és magánterületek szennyezése) legalább annyira zavaró a legtöbb esetben. A vendégek utcai viselkedésének zavaró hatását fokozott rendőri jelenléttel lehet csillapítani.

A településen elhelyezkedő nagyvárosias lakóterületeken az üzemi szabadidős létesítményekből származó zajterhelési határérték nappal 55 dB, éjszaka 45 dB. A kisvárosias, kertvárosias és falusias lakóterületeken ez esetben a zajterhelési határérték nappal 50 dB, éjszaka 40 dB.

Ajka város jegyzője a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet alapján zaj és rezgésvédelmi ügyekben kistérségi szinten gyakorolja az első fokú környezetvédelmi hatósági jogkört.

6. Természetvédelem, épített környezet

Ajka területéhez legközelebb eső országos természetvédelmi terület a 297 ha területű Devecseri Széki erdő és a 24 ha területű Bakonygyepesi zergebogláros.

Az 1970-es évek végére, 80-as évek elejére rendkívül kedvezőtlen levegőminőség alakult ki a város területén. Elsősorban a porszennyezés volt kritikus. Ennek ellensúlyozására jelentősen növelték a zöldfelületet a város területén országos és regionális forrásokat is felhasználva. Ennek hatására a város területén az egy lakosra eső zöldfelület az országos átlagot (15-20 m²/lakos) meghaladja.

Ajka város területén jelenleg nincs helyi védettség alatt álló természeti terület, bár található értékes, fokozott védelemre szolgáló területek a város környezetében. A terület szakmai felügyeletét ellátó Balatoni Nemzeti Park Igazgatósággal szorosan együtt kell működni a fenntarthatóság, a természeti terület és értékek vonatkozásában, valamint a fenntartásra érdemes értékeket meg kell óvni.

A sok problémát okozó gyomnövény fertőzöttséget a környezetvédelmi ügyintéző a Veszprém Megyei Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság, valamint Földhivatal szakembereivel közösen ellenőrizte. Az idei évben a felszólítások eredményesek voltak, növényvédelmi bírság kiszabására nem került sor.

7. Ajka város lakosságának egészségi állapota

Az ÁNTSZ Közép-Dunántúli Regionális Intézetének Egészségfejlesztési Osztálya 2007. évben célvizsgálatot végzett Ajka és Pápa kistérségek környezet-egészségügyi helyzetének vizsgálatára és az erről készült tanulmányt 2008. évben készítették el.

A vizsgálati adatok azt mutatják, hogy a város lakosságának egészségi állapota az országos átlagnak megfelelő, attól lényegesen eltérő mutatók nem fedezhetők fel. Sajnálatos viszont, hogy a magyar lakosság egészségi állapota nagyon rossz, a halandóság igen magas, főleg a középkorú férfiaké. A kiterjedt vizsgálatok azt mutatják, hogy egy térség népességének egészségi állapotáért 43%-ban az életmód, 26%-ban a genetikai adottságok, 12%-ban a környezeti hatások, 12%-ban az egészségügyi ellátórendszer hatékonysága és 7%-ban egyéb tényezők a felelősek. A környezeti hatások és az emberi egészség közötti ok-okozati összefüggés felderítése

nehéz, mivel a környezeti hatásokra az jellemző, hogy általában alacsony szinten, illetve koncentrációban, de hosszan hatnak, és az egészségkárosodás számos külső és belső tényező eredőjeként alakul ki.

A tanulmány adataiból az derül ki, hogy a légcső, hörgő és tüdő rosszindulatú daganatos betegségek okozta egészségteher nem elhanyagolható Ajka térségében. A város területén az utóbbi időszakban végzett szerkezetváltás és környezetvédelmi beruházások hatására olyan levegőminőség alakult ki, amely a jelenlegi minőségében várható egészségromlást nem eredményez. A jelenleginél viszont nagyobb figyelmet kell fordítani a 10 µm (PM₁₀) alatti porok vizsgálatára, mivel ezek a krónikus alsó légúti betegségek kialakulásában döntő szerepet játszanak a pollenek és a gombák mellett.

Megállapítható, hogy a város területén nincsenek olyan környezeti hatások, ártalmak, amelyek egyértelműen és negatív irányban befolyásolnák a lakosság egészségi állapotát. A város területén az egészségügyi ellátás jó minőségű. A lakosság egészségi állapotának javításához jelentős szemlélet- és életmódváltásra van szükség. Az emberek egészségéért nemcsak a társadalom, hanem az egyén is kiemelt felelősséggel tartozik, mivel a legjobb eredményt ott lehet elérni, ahol a prevenció a legsikeresebb. Ehhez egészség- és környezettudatos magatartásra van szükség.

Ajka, 2014. december 4.